

Psalm 29

1. Een psalm van David.

Geef de HEERE, machtige heersers, geef de HEERE eer en macht.

2 Geef de HEERE de eer van Zijn Naam, buig u voor de HEERE neer in Zijn heerlijke heiligdom.

Psalm 29 is een heel bijzondere psalm. Het lied lijkt te gaan over een onweer, waarin God Zijn macht en majesteit toont. Maar wat is de strekking ervan? Waarom verwijst de dichter, koning David, naar een zwaar noodweer?

De kanttekeningen in de Statenvertaling zeggen:

“Aardse machthebbers worden opgeroepen om de ware God te vereren en te dienen, de Schepper die Zijn macht en grootheid toont in natuurgeweld en Zijn kerk in stand houdt”.

Op het eerste gezicht lijkt dit best een goede samenvatting. Het is niet juist dat de Statenvertalers het volk van God door de kerk hebben vervangen, want met Gods volk is het volk Israël bedoeld, en de kerk is een gezelschap dat God pas later heeft bijeengeroepen uit Joden en heidenen. Maar verder lijkt wat de Statenvertalers zeggen wel te kloppen.

In de berijming van 1773 luidt het eerste couplet van Psalm 29 als volgt:

“Aardse machten, looft den Heer, geeft den HEERE sterkt' en eer!
Dat de lof van 's Hoogsten naam aller groten roem beschaam'!
Vorsten, 't voegt u Hem in 't midden van Zijn heiligdom t' aanbidden,
't voegt u met de Godgetrouwen 's HEEREN heerlijkheid 't ontvouwen!”

Als je de opvattingen van de kanttekening en de psalmberijming zou moeten samenvatten, dan zou je kunnen zeggen: “Machthebbers, vorsten, voeg je bij de kerk, eer God!”

In het boek *“Psalmen: ingeleid, vertaald en toegelicht”* van de Joodse advocaat, Martin Levie, vat de schrijver Psalm 29 als volgt samen:

“Tegen niet-Israëlieten, heidenen die goden aanbidden en menen dat ze kinderen van die goden zijn, zegt David dat de Heer de enige is Die eer gebracht en aanbeden behoort te worden. Zijn machtige stem wordt gehoord in het onweer. Hij zetelde al in de oudste tijden en Hij zal tot in eeuwigheid als Koning tronen, de Heer die Zijn volk Israël kracht verleent en het zegent met vrede”.

De sleutelvraag die moet worden beantwoord om Psalm 29 te begrijpen, is deze: “Wie spreekt David in dit lied toe? Tot wie is de psalm gericht?”

De HSV geeft op die vraag het antwoord: “Machtige heersers”, wereldleiders. De berijming van 1773 zegt: “Aardse machten” en “vorsten”, staatshoofden, rechters, en ministers. Martin Levie schreef: “godenzonen”, heidenen die afgoden vereren en die zichzelf beschouwen als zonen van de goden. De Egyptische farao werd bij voorbeeld beschouwd als een godenzoon en ook bij andere volken werd er op deze manier tegen de koning aangekeken.

Martin Levie blijft dicht bij de oorspronkelijke tekst, want in Psalm 29:1 staat letterlijk: “zonen van goden”. Maar de kernvraag luidt: Heeft de uitdrukking “godenzonen” in de Bijbel werkelijk betrekking op mensen?

De uitdrukking komt niet alleen voor in Psalm 29 maar ook in Psalm 89. In Psalm 89 vraagt Ethan, de Ezrahiet:

“...wie kan in de hemel met de HEERE gemeten worden?
Wie is de HEERE gelijk onder de *machtige vorsten*?
God is zeer geducht in de raad van de heiligen
en ontzagwekkend boven allen die Hem omringen” (vs.7-8)

Voor “machtige vorsten” staat hier in het Hebreeuws ook: “zonen van goden”. En deze machtige vorsten zijn géén mensen. Want ze bevinden zich volgens vers 7 in de hemel, en ze vormen volgens vers 8 de “raad van heiligen die de HEERE omringen”, de hemelse raadsvergadering.

In Daniël 3 wordt er verteld hoe de drie vrienden van Daniël in de vurige oven werden geworpen. Toen dat gebeurd was, schrok koning Nebukadnezar hevig. Hij zei:

“Hebben wij niet drie mannen gebonden midden in het vuur geworpen?... Zie, ik zie *vier* mannen midden in het vuur vrij rondlopen! Zij hebben geen letsel en de aanblik van de vierde lijkt op die van een *zoon van de goden*” (Dan.3:24-25).

Toen de drie vrienden later ongeschonden uit de oven kwamen zei de koning:

“Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-Nego, Die Zijn *engel* heeft gezonden en Zijn dienaren heeft verlost” (Dan.3:28).

“Een zoon van de goden” is dus: een “engel”. Wanneer David zegt: “Geef de HEERE, machtige heersers, geef de HEERE eer en macht” (Psa.29:1), dan moeten we onder die “machtige heersers” *engelvorsten* verstaan. De vertaling van het Nederlands Bijbel Genootschap uit 1951 schreef terecht: “hemelingen”.

En wanneer de psalmist daarop laat volgen: Geef de HEERE de eer van Zijn Naam, buig u voor de HEERE neer in Zijn heerlijke heiligdom” dan moeten we bij Gods

heerlijke heiligdom niet denken aan de aardse, maar aan de *hemelse* tempel. Dat is eigenlijk vanzelfsprekend, want... in Davids tijd bestond de aardse tempel nog niet!

In Psalm 29 richt de dichter zich blijkbaar niet tot mensen maar tot engelen. David roept de hemelbewoners op om God te prijzen en zich voor Hem neer te buigen.

3 De stem van de HEERE *klinkt* over de wateren, de God der ere dondert; de HEERE is op de grote wateren.

Psalm 29 is nog in ander opzicht bijzonder. De psalm heeft in onze Bijbel maar elf verzen en is daarom heel kort. Maar in die elf verzen wordt de naam HEERE achttien keer gebruikt: vier keer in vers 1 en 2, tien keer in de verzen 3 tot 9, en vier keer in vers 10 en 11. De naam HEERE (in het Hebreeuws JHVH) is Gods eigennaam. Het is de naam waarin Hij zich aan Mozes bekendmaakte in de woestijn, de God die naar Zijn volk omziet, die het verlost en die Zijn verbond trouw blijft. We mogen daarom verwachten dat Psalm 29 spreekt van Gods trouw aan Israël en van Zijn voornemen om dat volk te verlossen en te behouden. Achttien is de getalswaarde van het Hebreeuwse woord *chaj*, dat “leven” betekent. Psalm 29 heeft vanwege deze symboliek vermoedelijk betrekking op leven en vrede voor het volk Israël.

De psalmdichter roept hemelbewoners op om zich voor God neer te buigen, omdat de HEERE gaat *spreken*. Uit vers 3 blijkt dat de stem van God klinkt als de donder, want “De God der ere *dondert*, de HEERE is op de grote wateren” is hier een parallel van: “De stem van de HEERE *klinkt* over de wateren”.

Ook in andere Bijbelgedeelten blijkt dat Gods stem klinkt als een donderslag. In Johannes 12:28 wordt verteld, dat er toen de Here Jezus in Jeruzalem was eens een stem uit de hemel klonk die over Hem zei: “Ik heb Hem verheerlijkt en Ik zal Hem opnieuw verheerlijken”. De menigte die op dat moment aanwezig was, zei dat er een donderslag geweest was (Joh.12:29).

Psalm 29 is nog in een derde opzicht bijzonder, want in deze psalm wordt Gods stem *zeven maal* genoemd. In vers 3 lezen we: “De stem van de HEERE klinkt over de wateren”. In vers 4: “De stem van de HEERE is vol kracht”, en in hetzelfde vers: “De stem van de HEERE is vol glorie”. In vers 5: “De stem van de HEERE verbreekt de ceders”. In vers 7: “De stem van de HEERE hakt vurige vlammen uit de wolken”. In vers 8: “De stem van de HEERE doet de woestijn beven”. En tenslotte in vers 9: “De stem van de HEERE doet de hinden jongen werpen en ontschorst de wouden”. In zes verzen klinkt de stem zeven maal.

De zevenvoudige vermelding van Gods stem in Psalm 29 is een schakel die deze psalm verbindt met het boek Openbaring. In het laatste Bijbelboek wordt gesproken over zeven donderslagen, die “hun stemmen lieten horen” (Openb.10:3). Johannes noemt het: “DE zeven donderslagen”, voor Bijbelkenners *bekende* donderslagen. Wat de vraag oproept: Verwijst Openbaring 10 misschien naar Psalm 29? Buiten Psalm

29 en Openbaring 10 is er geen ander Bijbelgedeelte waarin zeven donderslagen worden genoemd.

Het eerste wat David over Gods stem zegt, is: “De stem van de HEERE klinkt over de wateren” (vs.3a). En: “De HEERE is op de grote wateren” (vs.3b). In vers 10 zegt de psalmist bovendien: “De HEERE troont boven de watervloed”. Dat roept natuurlijk de vraag op: Wat moeten we onder die grote wateren en die watervloed verstaan?

We mogen de wateren waarboven de HEERE troont beslist letterlijk opvatten. De HEERE zetelt ver boven de wolken die regenwater uitstorten. Hij is groter en hoger dan welke onweerswolk ook. Maar... het Hebreeuwse woord *mabboel*, dat is vertaald als “watervloed”, komt buiten Psalm 29:10 nog twaalf keer voor in de Bijbel. Op al die plaatsen heeft het betrekking op de *zondvloed* (Gen.6:17, 7:6,7,10,17; 9:11a,11b,15,28; 10:1,32; 11:10).

Bovendien zijn “grote wateren” (Psa.29:3b) in de Bijbel dikwijls een beeld van *volkeren*. In Jesaja 8:7 lezen we bij voorbeeld:

“Daarom, zie, doet de Heere over hen opkomen de machtige, geweldige wateren van de rivier de Eufraat, *namelijk de koning van Assyrië met al zijn luister*. Deze zal buiten al zijn stroombeddingen treden, en over al zijn oevers heenstromen”.

De wateren van de Eufraat zijn in de profetie van Jesaja een beeld van de legers van het Assyrische wereldrijk. En in het laatste Bijbelboek zegt een engel tegen Johannes:

“De wateren die u gezien hebt, waaraan de hoer zit, *zijn volken, menigten, naties en talen*” (Openb. 17:15)

Ook in de visioenen van Johannes waren wateren een symbool van *volken*.

Dat “de HEERE troont boven de watervloed” roept daarom de vraag op: Heeft het spreken van God in Psalm 29 misschien betrekking op een oordeel over de volken, een oordeel waarin Zijn macht en majesteit zich openbaren? Een oordeel dat lijkt op het oordeel van de zondvloed?

4 De stem van de HEERE is vol kracht, de stem van de HEERE is vol glorie.

Door vers 4 wordt inderdaad de indruk gewekt, dat Gods kracht en Gods glorie zich openbaren in het feit dat Hij ver verheven is boven de woelige volkerenzee. Al keren alle volken zich tegen Hem, ze kunnen Zijn plannen in geen enkel opzicht verijdelen.

In Psalm 29 lijkt het niet te gaan om een gewoon onweer, maar om het moment in de geschiedenis waarop God niet langer zwijgt maar gaat spreken. Op zeker ogenblik zal er aan de huidige verborgenheid van God een einde komen. Dan zal de HEERE gaan

optreden en op zichtbare en hoorbare wijze gaan ingrijpen in het wereldgebeuren (zie Openbaring 10:6-7).

In sommige Psalmen klaagt Israël dat de HEERE zich momenteel “stilhoudt”, dat Hij zwijgt en NIET spreekt. In Psalm 83:1 zegt Asaf:

“O God, zwijg niet, houd U niet doof, wees niet stil, o God! Want zie, Uw vijanden tieren, wie U haten, steken hun hoofd omhoog”.

En in Psalm 89:47 zegt Ethan de Ezrahiet:

“Hoe lang nog, HEERE? Zult U zich voor altijd verbergen?”

Maar aan dat zwijgen van God zal er eens een eind komen. Op een bepaald moment zal de HEERE gaan spreken. Psalm 50:3 zegt: “Onze God komt en zal niet zwijgen”. En in Psalm 68 lezen we:

“God staat op, Zijn vijanden worden overal verspreid, wie Hem haten, vluchten voor Zijn aangezicht, U verdrijft hen, zoals rook verdreven wordt, zoals was smelt voor het vuur, komen de goddelozen om”.

Op dit moment zien we daar nog niets van. Maar eens zal de HEERE “opstaan tot de strijd, en Zijn haters wijd en zijd doen vluchten”, zoals de oude psalmberijming zegt.

5 De stem van de HEERE verbreekt de ceders, Ja, de HEERE verbreekt de ceders van de Libanon.

6 Hij doet de Libanon huppelen als een kalf en de Sirjon als een jonge, wilde os.

Sirjon is de naam die de Sidoniërs gaven aan de berg Hermon (Deut.3:9). Ten noorden van Israël lopen twee bergketens min of meer parallel aan de Middellandse Zee: de Libanon en de Anti-Libanon. De Hermon maakt deel uit van de Anti-Libanon. Door de stem van de HEERE gaan beide bergketens blijkbaar hevig schudden.

Wie in Psalm 29 aan een gewoon onweer denkt, zal zeggen: Wanneer er in bergachtig gebied een noodweer losbarst, dan kunnen er aardverschuivingen optreden waardoor bomen afknappen. En dat is natuurlijk waar. Maar als je Schrift met Schrift vergelijkt, dan blijkt dat Psalm 29:6 nog een andere betekenis heeft.

Psalm 29:6 lijkt sterk op Psalm 114:6-7. In Psalm 29:6 staat dat de HEERE “de Libanon doet huppelen als een kalf en de Sirjon als een jonge, wilde os”. En in Psalm 114 lezen we: “De bergen sprongen op als rammen, de heuvels als lammeren... Wat was er, bergen, dat u opsprong als rammen, en u, heuvels, als lammeren? Beef, aarde, voor het aangezicht van de HEERE, voor het aangezicht van de God van Jakob”.

Voor “springen” staat in Psalm 114 hetzelfde woord als voor “huppelen” in Psalm 29. Het huppelen van de bergen is blijkbaar een eufemisme voor beven. De bergen en de heuvels beefden toen de HEERE voor Zijn volk streed en het met machtige hand vanuit Egypte naar Kanaän leidde, want Psalm 114 spreekt over de uittocht uit Egypte. Het beven van de Libanon en de Sirjon in Psalm 29:6 geeft blijkbaar aan dat de HEERE is uitgetrokken om voor Zijn volk te strijden.

In vers 5 van Psalm 29 werd gezegd dat de stem van de HEERE “de ceders van de Libanon verbreekt”. We mogen dat letterlijk opvatten, maar ceders zijn in de Bijbel ook een beeld van de leiders van machtige wereldrijken, zoals Assur (Ezech.31:3, vgl. 2 Kon.14:9, 2 Kron.25:18, Ezech.17:3,23). Dat de HEERE de ceders van de Libanon verbreekt, kan beeldspraak zijn. Het kan betekenen dat Hij de macht van de volken breekt. Zelfs de macht van de allergrootste volken, want een ceder is een majesteitelijke boom. Zoals de leeuw de koning is van de landdieren en de arend de koning van de vogels, zo is de ceder de koning onder de woudreuzen.

Vers 5 en vers 6 van Psalm 29 hebben vermoedelijk zowel een letterlijke als een figuurlijke betekenis. Door middel van natuurrampen zal de HEERE eens de macht van de volken breken, en het opnemen voor Zijn volk Israël. Die rampen worden beschreven in het boek Openbaring.

7 De stem van de HEERE hakt vurige vlammen uit de wolken.

De HSV zegt “hakt vurige vlammen uit de wolken”, maar de scheefgedrukte woorden zijn door de vertalers aan vers 7 toegevoegd. Die woorden staan niet in de oorspronkelijke tekst.

Bij deze vurige vlammen mogen we natuurlijk aan bliksemstralen denken. Maar Paulus schreef, dat “bij de openbaring van de Heere Jezus vanuit de hemel met de engelen van Zijn kracht... Hij met *vflammend vuur* wraak oefent over hen die God niet kennen” (2 Thess.1:8)

Over dat “vlammend vuur” dat zal verschijnen wanneer de HEERE komt, wordt ook gesproken in Jesaja 66:15, in Psalm 144:6, in Matth.24:27, in Luk.17:24 en in Openb.19:12.

Psa.29:7 roept daarom de vraag op: Zong David over de openbaring van de Messias in heerlijkheid? Is dát het moment waarop de stem van de HEERE vurige vlammen zal oproepen?

8 De stem van de HEERE doet de woestijn beven, de HEERE doet de woestijn Kades beven.

Sommige uitleggers denken in Psalm 29:8 aan *Kedes-Naftali*, dat dichtbij de Libanon lag (Richt.4:6-10). In plaats van “de woestijn” schrijven zij: “de wildernis”. Ze nemen aan dat dit noordelijke Kedes zich bevond in een ondoordringbaar woud.

Maar de uitdrukking “de woestijn Kades” heeft in het OT zes maal betrekking op de woestijn waar Israël doortrok nadat het uit Egypte was bevrijd (zie b.v. Num.33:36). Het ligt daarom voor de hand om te denken aan die *zuidelijke* woestijn. Het “beven van de woestijn Kades” is dan een nieuwe verwijzing naar de uittocht uit Egypte, toen de HEERE Zijn volk verlostte.

Volgens Psalm 114:8 beefde de aarde, toen de HEERE “de rots veranderde in een waterplas, en hard gesteente in een waterbron”. Dat gebeurde in de woestijn, toen Israël gebrek aan water had. En volgens Numeri 20:1 bevond het volk zich op dat moment bij *Kades*.

9 De stem van de HEERE doet de hinden jongen werpen en ontschorst de wouden; maar in Zijn tempel zegt eenieder: *Hem zij de eer!*

In vers 9 van Psalm 29 noemt David de stem van de HEERE voor de laatste keer. De psalmist zegt dat er twee dingen op aarde gebeuren wanneer de HEERE spreekt, en één ding in de hemel. Op aarde gaan de hinden, dat wil zeggen: de vrouwtjesherten, baren. Hun jongen worden geboren. Op aarde worden de wouden ontschorst. In het Hebreeuws staat hier dat de bossen worden “ontbloot” of “uitgekleed”. De bomen verliezen niet alleen hun schors, maar ook hun takken en hun bladeren of naalden. In de hemel brengen de engelen in het hemels heiligdom de HEERE eer.

Wat er op aarde het eerst gebeurt wordt dikwijls zó opgevat: “Wanneer er een ontzaglijk noodweer losbarst, schrikken de herten die in het bos leven, en worden hun jongen vroegtijdig geboren”. Veel uitleggers geven een verklaring die hierop neerkomt. De psalmberijming van 1773 zegt:

“Hinden krijgen, onder 't vluchten,
Barenswee. Door vrees gedrongen,
werpen z', in dien nood, haar jongen”.

Maar het is de vraag of dat de enige bedoeling van de psalmdichter was. Als David had willen zeggen dat herten tijdens een noodweer doodsbang worden, dan had hij ook wel kunnen schrijven: “Herten worden door vallende bomen verpletterd”.

Vers 9 wekt de indruk, dat de dichter iets *positiefs* zegt over hinden en iets *negatiefs* over woudreuzen. Hinden brengen nieuw leven voort. Het moment van de bevalling waarnaar ze al maanden hebben uitgezien vindt plaats. Maar de woudreuzen worden beroofd van hun schoonheid en hun eer.

Gods stem is blijkbaar *levenbrengend* voor opgejaagde dieren die zich altijd moesten verbergen, maar die stem zet woudreuzen “*in hun hemd*”, ontdoet hen van hun takken en hun schors, maakt een eind aan hun pracht en praal. Je zou vers 9 ook zó kunnen opvatten: Wanneer God gaat spreken, brengt Zijn stem heil voor de vervolgd, de opgejaagden, de underdogs, maar met de hoogmoedigen, de rijken en

de machtigen rekt hij af. Psalm 29:9 doet denken aan wat Maria zong over de HEERE:

“Hij heeft machtigen van de troon gestoten en nederigen heeft Hij verhoogd” (Luk.1:52)

Dat alle aanwezigen in de hemelse tempel zeggen: “Hem zij de eer!” wanneer de HEERE gaat spreken lezen we ook in het boek Openbaring. Wanneer de Almachtige de wereld gaat richten en het koningschap aanvaardt heffen de hemelwezens lofzangen aan. Dit wordt op *zeven* plaatsen in het laatste Bijbelboek gezegd: in hoofdstuk 4, hoofdstuk 5, hoofdstuk 11, hoofdstuk 12, hoofdstuk 15, hoofdstuk 16 en hoofdstuk 19.

10 De HEERE troont boven de watervloed, ja, de HEERE troont als Koning voor eeuwig.

11 De HEERE zal Zijn volk kracht geven, de HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede.

In Psalm 29:10 betekent “voor eeuwig” (Hebr. *le olam*) vermoedelijk: in het toekomstige wereldtijdperk, wanneer Gods koninkrijk openbaar wordt. In die tijd zal het herstelde en bekeerde Israël in vrede wonen, en met haar Messias een krachtig bestuur over de wereld uitoefenen (Jes.2:1-4, 9:1-6, 11:1-10; Micha 4:1-4). De HEERE zal dan Koning worden over de hele aarde (Zach.14:9). Op die dag zal de HEERE Eén zijn, en Zijn naam één. De hele wereld zal zich voor Hem buigen (Zach.14:16-19).

Om minstens vijf redenen is Psalm 29 dus een heel bijzonder lied:

(i) De psalmist richt zich niet tot mensen op aarde, maar tot machtige schepselen van God in de hemel. Die worden opgeroepen om de Almachtige te eren wanneer Hij begint te spreken.

(ii) De verbondsnaam HEERE wordt in elf verzen achttien keer gebruikt. Achttien is de getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor leven. Psalm 29 spreekt wel over gerichten, maar het *einddoel* van die gerichten is leven en vrede.

(iii): De HEERE gaat spreken nadat Hij (volgens andere psalmen) lang heeft gezwegen.

(iv): Hij spreekt in Psalm 29 zeven maal en zijn stem klinkt als een donderslag. Dit zevenvoudig spreken van God komt misschien overeen met de zeven donderslagen waarover wordt verteld in het boek Openbaring.

(v): De HEERE houdt zich niet langer verborgen maar Hij openbaart Zijn majesteit. Dat doet denken aan wat er staat in Openbaring 10:7. Op een bepaald moment in de geschiedenis zal “de verborgenheid van God voleindigd worden”.

Psalm 29 bevat woorden en uitdrukkingen die letterlijk opgevat mogen worden, maar die bovendien een symbolische betekenis hebben. Wateren, een watervloed en ceders zijn beelden voor volken en hun koningen.

Het lied verwijst twee keer naar de uittocht uit Egypte en de woestijnreis. Wanneer de HEERE gaat spreken, zal Hij voor Zijn volk gaan strijden zoals Hij tijdens de Exodus voor hen streed (vgl. Zach.14:3). Het zal er dan heftig toegaan, maar Zijn spreken zal uitlopen op vrede. Dat blijkt uit het slot van de psalm (vers 11). Na korte maar hevige gerichten over de volken zal het messiaanse rijk aanbreken.

* * * * *